

๓๖

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมาตรา ๒๔๗ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบ และรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการ เยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล บรรดาที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามกฎหมาย หรือตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทย มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการและข้าราชการในสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบและประกาศตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกหกจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาตามมาตรา ๑๒ มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในสาขาที่เกี่ยวกับงานด้านกฎหมาย การบริหารราชการแผ่นดิน วิชาการ หรือด้านอื่นซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งต้องเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยในการสรรหากรรมการต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของหญิงและชายและผู้แทนจากองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วย ความรู้และประสบการณ์ตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๓) หลักการด้านสิทธิมนุษยชนที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

(๒) กฎหมายภายใน กฎหมายต่างประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศ
ทางด้านสิทธิมนุษยชน

(๓) สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศ และแนวโน้มสถานการณ์สิทธิ
มนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งผลกระทบของแนวโน้มดังกล่าวต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนใน
ประเทศ

(๔) ความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหารงานภาครัฐที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ข้อพิจารณา :

- ร่างวรรคสอง จำเป็นต้องกำหนดความเชี่ยวชาญตามสาขาด้วยหรือไม่ และหากเห็นควรกำหนด
สมควรกำหนดสาขาอื่นเพิ่มเติมหรือไม่

- ความว่า “โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของหญิงและชายและผู้แทนจากองค์การเอกชนด้านสิทธิ
มนุษยชนด้วย” เป็นไปตามร่างฯ ที่เคยผ่านการพิจารณาของ กกก. (คณะที่ ๑) จำเป็นต้องกำหนดไว้ด้วย
หรือไม่ เนื่องจากร่าง ธรน. ปัจจุบันไม่มีความดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๒๕๖ ของธรน.๕๐

หมายเหตุ

- ตามหลักการปารีส สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากบุคคล
หลายฝ่าย โดยอาจมาจากการเลือกตั้งหรือโดยวิธีอื่น และควรมีหลักประกันความเป็นอิสระในการใช้อำนาจ
ด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้อำนาจแก่องค์กรที่จะสามารถช่วยให้การ
ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

(๑) องค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนและต่อต้านการแบ่งแยกเชื้อชาติ อาทิ สหภาพ
แรงงาน สมาคมนักกฎหมาย แพทย์ สื่อมวลชน และนักวิทยาศาสตร์

(๒) องค์กรด้านศาสนา

(๓) มหาวิทยาลัย และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ

(๔) รัฐสภา

(๕) หน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๗ กรรมการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หมายเหตุ

- การกำหนดคุณสมบัติเป็นไปตามร่าง ธรน. มาตรา ๒๑๖ (๑) และ (๒) ประกอบกับมาตรา ๒๐๑ (๑)
(๓) (๔) และ (๕)

ข้อพิจารณา

- การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามควรกำหนดเฉพาะกรณี queเพิ่มเติมไปจากที่ร่าง ธรน.
กำหนดไว้แล้ว หรือจะนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมากำหนดไว้ในร่าง พรบ. ทั้งหมด

- การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามควรกำหนดรวมไว้เป็นมาตราเดียวกันหรือแยกเป็นคน
ละมาตรา

- เนื่องจากคุณสมบัติ “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” ตามร่างมาตรา ๒๐๑ (๔) มีการกำหนด
ไว้ในคุณสมบัติของผู้ได้รับการสรรหาตามร่างมาตรา ๖ วรรคสองแล้ว จึงมิได้นำมากำหนดอยู่ในร่างมาตรานี้อีก

มาตรา ๘ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๑))
- (๒) ดิตยาเสพติดให้โทษ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๑))
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๒))
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๓))
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๔) และมาตรา ๙๖ (๑))
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๔) และมาตรา ๙๖ (๒))
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๔) และมาตรา ๙๖ (๔))
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๕))
- (๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๖))
- (๑๐) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๗))

ข้อพิจารณา :

- ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒ (๓) ซึ่งกำหนดว่า “เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ” กับมาตรา ๙๘ (๗) “เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ” เป็นหลักการในเรื่องเดียวกันหรือไม่ จำเป็นต้องกำหนดไว้ทั้งสองกรณีหรือไม่

- (๑๑) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๘))
- (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๙))
- (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๑๐))

(๑๔) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๑๑))

(๑๕) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๑๗))

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๑๘))

(๑๗) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ร้ายยผิตปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามที่ถูกกล่าวหา (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๒) และมาตรา ๙๘ (๑๘))

- ได้แก้ไขเพิ่มเติมจากร่าง กสม. โดยแก้ไขการเรียงลำดับอนุมาตราใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๐๒ และเพิ่ม (๑๖) และ (๑๗) ตามร่างรธน. มาตรา ๙๘ (๑๘)

ข้อพิจารณา :

- กรณีตาม (๑๖) และ (๑๗) ซึ่งกำหนดขึ้นตามร่าง รธน. มาตรา ๙๘ (๑๘) ที่กำหนดว่าเคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม นั้น ทั้งสองกรณีจะต้องมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ใน (๘) ของร่างมาตรานี้ด้วยอยู่แล้ว จำเป็นจะต้องกำหนดเหตุพ้นจากตำแหน่งตาม (๑๖) และ (๑๗) อีกหรือไม่

(๑๘) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ((มาจากมาตรา ๒๐๒ (๓))

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๔))

(๒๐) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๕))

(๒๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๖))

(๒๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๗))

(๒๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหากกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๘))

(๒๔) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๙))

(๒๕) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง (มาจากมาตรา ๒๐๒ (๑๐))

(๒๖) เป็นผู้ที่มีประวัติการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน

(๒๗) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

ข้อพิจารณา :

- กรณีตาม (๒๖) และ (๒๗) เป็นไปตามร่างฯ ที่ กสม. เสนอ (ร่างมาตรา ๘ (๑๓) และ (๑๗)) ซึ่งมีประเด็นพิจารณาว่าสมควรกำหนดไว้หรือไม่

มาตรา ๙ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘ (๒๑) (๒๒) หรือ (๒๓) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๒๔) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๘ (๒๑) (๒๒) (๒๓) หรือ (๒๔) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภายในเวลาที่เหมาะสมที่กำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลตามมาตรา ๑๒ ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่

เมื่อได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแล้ว ให้ผู้ซึ่งต้องลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระตามวรรคสองได้รับเงินชดเชยเท่ากับเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการ โดยคำนวณตั้งแต่วันที่ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระ แล้วแต่กรณี จนถึงวันก่อนวันที่โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

หมายเหตุ : วรรคหนึ่งกำหนดทำนองเดียวกับมาตรา ๒๐๕ ของร่าง รธน.

- ความในวรรคสองจำเป็นต้องกำหนดไว้เช่นเดียวกับร่างฯ ที่เคยผ่าน กกก. (คณะที่ ๑)

หรือไม่

มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้ขึ้น

ทะเบียนไว้กับคณะกรรมการแห่งชาติ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง

แห่งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคนเป็นกรรมการ

ให้สำนักงานปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยราชการของคณะกรรมการสรรหา

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๖) ต้องมีคุณสมบัติและได้รับการรับรอง

ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหา

ไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ข้อพิจารณา :

-ร่าง รธน. ม. ๒๔๖ ว.๔ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหา

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการสรรหาคำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือก ซึ่งเป็นผู้เหมาะสมเป็นกรรมการตามมาตรา ๖ พร้อมความยินยอมของผู้นั้น รวมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ที่เหมาะสมกับการเป็นกรรมการ ตลอดจนมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามต่อประธานวุฒิสภา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหา ผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการด้วยความเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ โดยอย่างน้อยต้องมีกระบวนการ ดังนี้

(๑) เผยแพร่การสรรหาและคัดเลือกอย่างกว้างขวาง

(๒) พิจารณาคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยต้องแสดงผลในการสรรหากและคัดเลือก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖

(๓) ปรีกษาหารือเพื่อคัดเลือกให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

ให้กรรมการสรรหาแสดงผลตาม (๒) เป็นรายบุคคลด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๒ ผู้ได้รับการคัดเลือกสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับคัดเลือกการสรรหารายใด ให้ดำเนินการคัดเลือกสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้รับการคัดเลือกสรรหาได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

หมายเหตุ : กำหนดทำนองเดียวกับมาตรา ๒๐๔ ของร่าง รธน.

มาตรา ๑๓ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๒ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบครบเจ็ดคน และเมื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้น ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

หมายเหตุ : กำหนดทำนองเดียวกับมาตรา ๒๐๖ ของร่าง รธน.

มาตรา ๑๔ ให้กรรมการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สินที่ตนมอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแล

ของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๑๕ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีกรรมการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทนกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการชุดใหม่เข้าปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการชุดเดิม ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการชุดใหม่ก่อนสิ้นสุดวาระของกรรมการชุดเดิมไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันและไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบ

หมายเหตุ : กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งให้สอดคล้องกับร่าง รธน. มาตรา ๒๔๖ วรรคสาม

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนกรรมการออกจากตำแหน่งเพราะเหตุที่กรรมการนั้นไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เที่ยงธรรม กล่าวหาญ เป็นกลาง อิสระ หรือปราศจากอคติในการใช้ดุลพินิจ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ

มติของวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ข้อพิจารณา :

- เห็นควรตัดออก เนื่องจาก รธน. มีได้บัญญัติให้อำนาจ ส.ส. หรือ ส.ว. ในการถอนถอนผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๗
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘
- (๕) วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕
- (๖) วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามกฎหมายประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) ศาลฎีกาพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ประธานกรรมการซึ่งลาออกจากตำแหน่ง ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๔) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๐ เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ข้อพิจารณา :

- จะต้องกำหนดเหตุพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๖ ของร่าง รธน. ที่บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่มิได้ดำเนินการหรือดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๙ ไม่แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญหรือวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่ ด้วยหรือไม่
- อำนาจในการวินิจฉัยกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสาม ควรเป็นของคณะกรรมการสรรหาหรือองค์กรใด

มาตรา ๑๘ เมื่อมีผู้ร้องขอและสำนักงานเห็นว่ามิเหตุตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม ให้สำนักงานส่งเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อประธานกรรมการสรรหาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ใดถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้สอบสวนและมีมติว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยว่าเมื่อศาลประทับฟ้อง ให้กรรมการผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่ากรรมการผู้ใดมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง และมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นการชั่วคราวแทนกรรมการที่ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่กรรมการได้จนกว่ากรรมการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

- กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓๕ วรรคสามของร่าง รธน.

ข้อพิจารณา

- จำเป็นต้องกำหนดไว้เป็นการเฉพาะหรือไม่

มาตรา ๒๐ ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกรณีมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

มาตรา ๒๑ เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗ ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๑๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการแทนผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้วเสนอต่อประธานวุฒิสภา ไม่ว่ากรรมการจะพ้นจากตำแหน่งในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎรด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใดก็ตาม

มาตรา ๒๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การประชุมคณะกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิด

สิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของสิทธิมนุษยชน

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน

(๓) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ
องค์การเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๘) ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

(๙) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา
เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑๐) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเพื่อปฏิบัติงานตามที่
คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๑) ออกระเบียบว่าด้วยการกำหนดเบี้ยประชุม หรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป
ปฏิบัติงานของอนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ช่วยปฏิบัติงานที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นผู้ช่วยปฏิบัติงาน
เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้

- (๑) ถึง (๕) เป็นการเขียนอำนาจหน้าที่ส่วนที่ รธน. บัญญัติไว้แล้วในมาตรา ๒๔๗

ข้อพิจารณา :

- จะให้อำนาจ กสม. มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง ด้วยหรือไม่

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการมีอำนาจขอให้
หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงาน
ดังกล่าว หรือบุคคลใดมาให้อภัยคำ แสดงความคิดเห็น หรือจัดส่งเอกสารให้คณะกรรมการได้

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการอาจเสนอเรื่อง
พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ เมื่อเห็นว่ามีการผิดดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับ
ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชน
และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็น
ต่อศาลปกครอง

ข้อพิจารณา : จะให้ กสม. มีอำนาจหน้าที่ตามร่างมาตรา ๒๕ หรือไม่

มาตรา ๒๖ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการร้องเรียนและ
การดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อพิจารณา : จะให้ กสม. มีอำนาจหน้าที่ตามร่างมาตรา ๒๖ หรือไม่

เลขที่ ๑๑๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑
ชื่อเรื่อง : จำนวนคดีที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล : ๒๕๖๑

คดีอาญาที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล
โดยมีผลบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๐๓ ๒๕๖๑

(๑๑๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑)
ชื่อเรื่อง : จำนวนคดีที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล : ๒๕๖๑

คดีอาญาที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล
โดยมีผลบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๐๓ ๒๕๖๑

เลขที่ ๑๑๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑
ชื่อเรื่อง : จำนวนคดีที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล : ๒๕๖๑

คดีอาญาที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล
โดยมีผลบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๐๓ ๒๕๖๑

เลขที่ ๑๑๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑ ๒๕๖๑
ชื่อเรื่อง : จำนวนคดีที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล : ๒๕๖๑

คดีอาญาที่ฟ้องร้องคดีอาญาในชั้นศาล
โดยมีผลบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๐๓ ๒๕๖๑

มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ
ประธานกรรมการและกรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของอนุกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ
ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อพิจารณา :

- การกำหนดค่าตอบแทน เมื่อ กสม. เป็นองค์อิสระ ต้องไปแก้ไข พรบ. เงินเดือนค่าตอบแทน
องค์อิสระฯ โดยเพิ่ม กสม. และต้องกำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการรับเงินเดือนวาระแรกหรือไม่ หรือให้รับ
เท่าเดิมไปพลางก่อน)

มาตรา ๓๒ ประธานกรรมการและกรรมการไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งหรือทาง
อาญา เนื่องจากกระทำตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

- ตัดออก เนื่องจากเป็นหลักทั่วไป จึงไม่มีเหตุพิเศษต้องเขียนบทบัญญัติดังกล่าวรองรับไว้

หมวด ๒

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๓๓ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการ
ที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญและมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแล
ของคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และกว้างขวางยิ่งขึ้น อาจจัดตั้งส่วนราชการในสังกัด
ของสำนักงานขึ้นในภูมิภาคเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ได้ โดยมีหน้าที่และอำนาจตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อพิจารณา : จะให้มีการจัดตั้ง สนง. สาขา ตามร่างมาตรา ๓๓ วรรคสอง ที่ กสม. เสนอ ทำนองเดียวกับ
กรณีสำนักงาน ป.ช. จังหวัด หรือไม่

มาตรา ๓๔ สำนักงานมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการค่าเนนการ และอำนวยความสะดวก
ความสะดวก เพื่อให้ของคณะกรรมการบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมติหรือแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด โดย
และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและดำเนินการสืบสวนหรือ
ตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการยื่นคำร้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๒) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงานผลการประเมิน
สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ เสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน เสนอต่อคณะกรรมการ

(๔) ตรวจสอบ จัดทำคำชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม เสนอต่อคณะกรรมการ

(๕) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเพื่อสร้างเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนแก่สังคมทุกภาคส่วน

(๖) ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๕ ข้าราชการสำนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงานเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การคลัง การพัสดุ และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน โดยให้รวมถึงเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของประธานกรรมการ และข้าราชการสำนักงาน

(๓) การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของข้าราชการสำนักงาน

(๔) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของข้าราชการสำนักงาน

(๕) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษา หรือผู้ชำนาญการประจำสำนักงานหรือคณะกรรมการ รวมทั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำ ประธานกรรมการ และกรรมการ และกำหนดเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นของบุคคลดังกล่าว

(๖) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงาน

(๗) การกำหนดค่าเบี้ยประชุมของคณะอนุกรรมการและคณะบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

(๘) การจัดให้มีสวัสดิการและการสงเคราะห์อื่น เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว และเงินค่าตอบแทนพิเศษหรือเงินรางวัลอื่นแก่ข้าราชการพนักงานราชการ และลูกจ้างสำนักงาน

(๙) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน

(๑๐) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างพนักงานราชการและลูกจ้างสำนักงาน รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและแต่งเครื่องแบบ การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการ

ตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของพนักงานราชการ และลูกจ้าง
สำนักงาน

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามและประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และ
ประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคลจำนวนสองคน ร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารงาน
บุคคลของสำนักงาน เรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ส.”

การได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการ
กำหนด

ในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ก.ส. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการของ ก.ส.
เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ส.” โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ส.
กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ส. และ อ.ก.ส. ให้มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ
ก.ร. และ อ.ก.ร. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการรัฐสภา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๘ ให้ ก.ส. มีอำนาจออกระเบียบและประกาศเกี่ยวกับการบริหารงาน
บุคคลซึ่งรวมทั้งการกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่
ราชการ การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน ค่าตอบแทนพิเศษ
การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวน
และการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษ และการอื่นที่จำเป็นในการ
บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการและพนักงานราชการของสำนักงาน

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามและ
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่ง รับผิดชอบการปฏิบัติงานของ
สำนักงานขึ้นตรงต่อประธานกรรมการและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง
สำนักงาน โดยจะให้ มีรองเลขาธิการ และผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทน
ของสำนักงาน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติราชการเฉพาะอย่างแทนก็ได้
ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๐ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงาน
และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ รองเลขาธิการ และ
ตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า ให้ประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของ ก.ส. เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ
และนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก (๑) ให้เลขาธิการ เป็นผู้มีส่วนอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง

การจัดประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง และการเทียบตำแหน่งข้าราชการ สำนักงานให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ การบริหารราชการและการบริหารงานบุคคล รวมทั้งสิทธิประโยชน์ ต่าง ๆ สำหรับข้าราชการสำนักงาน นอกจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ รัฐสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณี “ข้าราชการรัฐสภาสามัญ” ให้หมายถึง ข้าราชการสำนักงาน สำหรับสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของข้าราชการ สำนักงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น

มาตรา ๔๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๑ บรรดาหน้าที่และอำนาจของ ก.ร. ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ก.ส. และให้ประธานกรรมการเป็นผู้อำนาจในการบริหารราชการ และการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการของสำนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนองบประมาณ รายจ่ายประจำปีผ่านประธานรัฐสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุน ให้เพียงพอต่อการบริหารโดยอิสระของคณะกรรมการและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่คณะกรรมการ เสนอให้คณะรัฐมนตรีเสนอความเห็นต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณา งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

มาตรา ๔๔ ให้สำนักงานเป็นหน่วยรับผิดชอบตรวจสอบตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงิน ทุกประเภทของคณะกรรมการและสำนักงานแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า

หมวด ๓

การร้องเรียน และการตรวจสอบการละเมิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ส่วนที่ ๓

การร้องเรียน

มาตรา ๔๕ บุคคลหรือองค์กรใดถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ที่พบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีสิทธิร้องเรียนโดยทำคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ โดยคำร้องดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๓) ลายมือชื่อของผู้ร้อง

คำร้องให้ยื่น ณ สำนักงาน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือจะยื่นต่อกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อส่งต่อไปยังสำนักงาน หรือด้วยวิธีการอื่นใดตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อได้รับคำร้องแล้ว ให้สำนักงานแจ้งผู้ร้องโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

มาตรา ๔๖ การร้องเรียนโดยวิธีอื่นนอกจากวิธีตามมาตรา ๔๕ ให้กระทำได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่มีการร้องเรียนจากผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน หรือในกรณีที่ปรากฏแก่องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าวว่ามี

การกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เมื่อองค์กรเอกชนดังกล่าวได้พิจารณาเบื้องต้นแล้วเห็นว่ากรณีมีมูลก็อาจเสนอเรื่องให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปได้

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคุณสมบัติและได้รับการรับรองตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว คณะกรรมการจะดำเนินการตรวจสอบเรื่องนั้นในประเด็นเดียวกันมิได้ เว้นแต่จะปรากฏ ข้อเท็จจริงใหม่ที่มีได้ขึ้นในการพิจารณาคดีของศาล หรือการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษา หรือคำสั่ง

มาตรา ๔๙ คณะกรรมการอาจไม่รับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาหรืออาจยุติเรื่อง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕
- (๒) เรื่องที่ผู้ร้องได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการ ร้องเรียน เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่าการพิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม
- (๓) เรื่องที่ผู้ร้องไม่มาให้ถ้อยคำ ไม่แสดงพยานหลักฐาน หรือไม่ดำเนินการตามที่ คณะกรรมการหรือสำนักงานกำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๔) เรื่องที่ผู้ร้องได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม หรือได้รับ การชดเชยความเสียหายอย่างเหมาะสมแล้ว และการพิจารณาต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์แก่ ส่วนรวม
- (๕) เรื่องที่ผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบไม่ประสงค์จะให้ดำเนินการ ตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม คณะกรรมการจะดำเนินการตรวจสอบ ต่อไปก็ได้

(๖) เรื่องที่ผู้ร้องประสงค์ขอลอนคำร้อง หรือผู้ร้องตาย หรือเป็นคนไร้ ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนสาบสูญตามคำสั่งศาล โดยไม่มีทายาทหรือ ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์เข้าแทนที่ และการพิจารณาต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

(๗) เรื่องร้องเรียนที่มีลักษณะเลือนลอย ไม่มีสาระที่ควรรับไว้พิจารณา

(๘) เรื่องที่คณะกรรมการได้ตรวจสอบเสร็จสิ้นแล้ว และไม่มีพยานหลักฐานใหม่ อันเป็นสาระสำคัญที่ทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการหรือไม่รับไว้พิจารณา ให้แจ้งผู้ร้องหรือองค์กรเอกชนที่ส่งเรื่องทราบโดยไม่ชักช้า และเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะส่งเรื่องต่อไปให้บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง กับกรณีนั้นดำเนินการแก้ไขตามที่เห็นสมควรต่อไปก็ได้

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชนในเรื่องใด หรือในกรณีที่คณะกรรมการได้รับคำร้องว่ามีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเสนอเรื่องให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๔๗ และ เมื่อสอบสวนหรือสืบสวนเบื้องต้นแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวมีมูลและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ให้คณะกรรมการแจ้งให้บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง ในกรณี เช่นนั้นบุคคลหรือองค์กรดังกล่าวต้องชี้แจงเป็นหนังสือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาควรได้รับการพิจารณาแก้ไขโดย องค์กรอื่นซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ คณะกรรมการอาจส่งเรื่องให้องค์กรนั้นพิจารณาได้ ไม่ว่าเรื่อง ดังกล่าวจะอยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการในขั้นตอนใด และให้คณะกรรมการ

คดีเรื่อง ในการนี้ ให้องค์กรที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการแจ้งผลการดำเนินการให้ คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการชี้แจงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๕๐ บรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยต้อง ให้โอกาสผู้ร้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงรายละเอียด และเสนอพยานหลักฐาน ตามสมควรเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่มีการอ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่ง หากคู่กรณี ต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าคณะกรรมการ บุคคลนั้นไม่มีพยานหลักฐานหรือที่ปรึกษาของตน เข้ามาด้วยได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่สืบสวน และตรวจสอบข้อเท็จจริง รับฟังคำชี้แจงและพยานหลักฐาน และจัดทำรายงานเสนอ คณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้ ในการนี้ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการโดยคำนึงถึงความมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ร้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ถูกกล่าวหา ไม่ชี้แจงรายละเอียดและ เสนอพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจพิจารณาตรวจสอบต่อไปตามข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่

(๑) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยานโดยเป็นผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวข้องด้วยเรื่อง ร้องเรียนนั้น

(๒) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องร้องเรียน หรือเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้แทน หรือได้เป็นทนายความของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาแล้ว

(๓) มีสาเหตุหรือเกี่ยวข้องกับผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง

(๔) เป็นผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง หรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้อง ร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง

(๕) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติหรือเป็นส่วนหนึ่งหรือมีผลประโยชน์ ร่วมกันหรือขัดแย้งกับผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีเหตุตามวรรคสาม ให้อนุกรรมการแจ้งต่อประธาน อนุกรรมการ และประธานกรรมการโดยเร็ว ระหว่างนั้นห้ามมิให้ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ตรวจสอบในเรื่องร้องเรียนนั้น

ความในวรรคสี่ให้ใช้บังคับในกรณีที่คู่กรณีร้องคัดค้านว่าอนุกรรมการผู้ใดมีเหตุ ตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

การยื่นคำคัดค้าน ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานกรรมการ ก่อน คณะอนุกรรมการจะได้พิจารณาสำนวนในเรื่องนั้นเสร็จสิ้น โดยจะต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุ แห่งการคัดค้านไว้ให้ปรากฏในคำคัดค้านด้วย ในการพิจารณาคำคัดค้าน ให้คณะกรรมการ เป็นผู้นิจฉัยชี้ขาด

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามมาตรา ๕๓ ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๓ ในระหว่างการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ
คณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อ
ประนีประนอมได้ ให้คณะกรรมการดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้
คู่กรณีทำความตกลงในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถ้าปรากฏว่าคู่กรณียินยอมตกลง
เพื่อแก้ไขปัญหา และคณะกรรมการเห็นว่าการตกลงนั้นอยู่ในกรอบของการคุ้มครองสิทธิ
มนุษยชน ให้คณะกรรมการจัดให้มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างคู่กรณีเป็นหนังสือไว้และให้ยุติเรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ย ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการในภายหลังว่ามีกรปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตาม
ข้อตกลงเป็นหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบตามหน้าที่
และอำนาจต่อไป

มาตรา ๕๔ ในระหว่างการตรวจสอบ หากคณะกรรมการได้รับการร้องขอจาก
ผู้ร้องหรือผู้เสียหาย และคณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิ
มนุษยชนในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากไม่ดำเนินการจะเกิดความเสียหายจนไม่อาจแก้ไขเยียวยาได้
คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการช่วยเหลือเร่งด่วน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีการเข้าถึงการรักษาพยาบาล
- (๒) เปลี่ยนสถานที่คุมขัง
- (๓) ดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตและความปลอดภัยของผู้ร้อง
ผู้เสียหาย หรือผู้เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๓ เมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินการ
ตรวจสอบเสร็จสิ้นแล้ว หากคณะกรรมการเห็นว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบซึ่งต้องระบุรายละเอียด
ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับพฤติการณ์แห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมด้วยพยานหลักฐานตาม
สมควร สาคเหตุแห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการ
ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจาก
การละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลหรือองค์กรใดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ
ในเรื่องใด ด้วยวิธีการอย่างไร โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายหรือกฎใด หรือสมควรแก้ไขเพิ่มเติม
กฎหมาย หรือกฎใด ตลอดจนระยะเวลาในการดำเนินการตามมาตรา ๕๓ ดังกล่าว

รายงานผลการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งต้องมีลายมือชื่อของกรรมการที่เข้าร่วม
การพิจารณาและมีมติด้วย

ในการกำหนดมาตรการการหรือแนวทางตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจ
กำหนดให้บุคคลหรือองค์กรดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสมเพื่อ
ป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกันอีกก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าการกระทำหรือการละเลยการกระทำดังกล่าว
ไม่เป็นไปตามกรณีสิทธิมนุษยชน แต่มีกรณีพิเศษที่ไม่เป็นธรรมชาติซึ่งสมควรแก่การแก้ไขเยียวยา
การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ผู้ถูกรักษาฯ ชี้แจงมา คณะกรรมการพิจารณาจากคำขอและพยานหลักฐาน
ที่บุคคลหรือองค์กรที่เข้ายื่นการขอความช่วยเหลือสามารถชี้แจงได้เพิ่มเติมหรืออำนาจของบุคคลหรือ
องค์กรนั้นได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงอำนาจพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริง
หรือองค์กรที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการตรวจจ้องข้อเท็จจริงและในการที่มี
หรือซึ่งกล่าวว่าเป็นเรื่องที่มีกรณีร้องให้แก้ไขผู้ร้องทราบดีอยู่แล้ว

มาตรา ๕๕/๑ ในกรณีที่กรรมการมีหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตาม รวบรวม และ
วิเคราะห์ข้อมูล เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง
โดยโดยอัตโนมัติเกี่ยวกับการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
หรือมีความเสี่ยงที่จะมีการกระทบต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการ
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามบทบัญญัติว่าในหมวดนี้

มาตรา ๕๕/๒ ในกรณีที่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิด
สิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไข
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีตามมาตราหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล
คณะกรรมการจะดำเนินการตรวจสอบเรื่องนี้ในประเด็นเดียวกันมิได้ เว้นแต่เป็น
การตรวจสอบเพื่อเสนอแนะนโยบายและการปรับปรุงกฎหมาย และกฎต่อรัฐสภาหรือ
คณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม

มาตรา ๕๕/๓ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิด
สิทธิมนุษยชนในเรื่องใด หรือในกรณีผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ให้ดำเนินการ หรือในกรณีที่คณะกรรมการได้รับคำร้องว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากบุคคลใด
ซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว
เห็นว่ากรณีมูลและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการแจ้งให้บุคคลหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง ในกรณีเช่นนั้นบุคคลหรือหน่วยงานดังกล่าวต้องชี้แจง
เป็นหนังสือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

การยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด
เกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการกระทำหรือการละเลย
การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และลายมือชื่อของผู้ร้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยคณะกรรมการอาจกำหนดให้มีการร้องเรียนโดยวิธีอื่นเพิ่มเติม
ด้วยก็ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้สำนักงาน
ดำเนินการแทนก็ได้
ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนนั้นไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการหรือไม่ควรรับพิจารณา หรือเป็นเรื่องที่ควรส่งเรื่องต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องกับการนั้น ให้แจ้งผู้ร้องทราบโดยไม่ชักช้า และเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะส่งเรื่องต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนั้นดำเนินการแก้ไขตามที่เห็นสมควรต่อไปก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรอื่น คณะกรรมการอาจส่งเรื่องให้องค์กรนั้นพิจารณาได้ไม่ว่าเรื่องดังกล่าวจะอยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการในชั้นตอนใด ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้ร้องทราบโดยไม่ชักช้าด้วย

มาตรา ๕๕/๔ ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการพิจารณาข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงและพยานหลักฐานที่ผู้ร้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ถูกกล่าวหา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เสนอ เมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินการตรวจสอบเสร็จสิ้นแล้ว หากคณะกรรมการเห็นว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบซึ่งต้องระบุรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์แห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมด้วยพยานหลักฐานตามสมควร สาเหตุแห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลหรือหน่วยงานใดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติในเรื่องใดและด้วยวิธีการอย่างไร โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายหรือกฎใด หรือสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย หรือกฎใด ตลอดจนระยะเวลาในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

ในการกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจกำหนดให้บุคคลหรือหน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกันอีกได้

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ากรกระทำหรือการละเลยการกระทำดังกล่าวไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมซึ่งสมควรแก่การแก้ไขเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ถูกกระทำเช่นนั้น คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางการแก้ไขเพื่อแจ้งให้บุคคลหรือหน่วยงานดำเนินการตามความเหมาะสมภายใต้อำนาจหน้าที่ของบุคคลหรือหน่วยงานนั้นได้

ให้คณะกรรมการแจ้งรายงานผลการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวโดยเร็ว และในกรณีที่เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีการยื่นคำร้องให้แจ้งไปยังผู้ร้องทราบด้วย

- นำแนวทางมาจากร่างมาตรา ๕๕ ของร่าง กสม.

มาตรา ๕๕/๕ ในระหว่างการตรวจสอบ คณะกรรมการอาจเสนอแนะมาตรการช่วยเหลือเร่งด่วนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีการเข้าถึงการรักษาพยาบาล
- (๒) เปลี่ยนสถานที่คุมขัง

(๓) ดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตและความปลอดภัยของผู้ร้อง
ผู้เสียหาย หรือผู้เกี่ยวข้อง

- มาจากร่างมาตรา ๕๔ ของร่าง กสม.

(ร่างมาตรา ๕๖ จนถึงร่างมาตรา ๗๖ เป็นไปตามร่างฯ ที่ กสม. เสนอ แต่ได้ตัดบางมาตราออก)

มาตรา ๕๖ เมื่อบุคคลหรือองค์กรได้รับแจ้งรายงานผลการตรวจสอบตาม
มาตรา ๕๕/๔ แล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางที่คณะกรรมการกำหนดให้แล้วเสร็จ
ภายในระยะเวลาที่กำหนด และแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบ

ในกรณีที่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งไม่อาจกระทำให้แล้วเสร็จได้ภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด ให้บุคคลหรือองค์กรขอขยายระยะเวลาการดำเนินการไปยังคณะกรรมการ
พร้อมทั้งเหตุผลและระยะเวลาที่ขอขยายก่อนที่จะกำหนดระยะเวลาเดิมจะสิ้นสุดลง แต่ทั้งนี้
ห้ามมิให้ขอขยายระยะเวลาการดำเนินการมากกว่าสองครั้ง

มาตรา ๕๗ เมื่อพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง แล้ว ถ้าบุคคล
หรือองค์กรมิได้มีการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการ หรือดำเนินการ
แล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้รายงานต่อ
คณะรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเป็นบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ หรือเป็นองค์กรหรือ
หน่วยงานอิสระให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๘

(๓) ถ้าเป็นบุคคลหรือองค์กรเอกชน ให้แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และ
อำนาจควบคุมดูแลบุคคลหรือองค์กรเอกชนนั้น พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจภายใน
ระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้คณะรัฐมนตรีสั่งการให้มีการดำเนินการตาม
มาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลา
ในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในการดำเนินการตาม (๓) หากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ
ควบคุมดูแลบุคคลหรือองค์กรเอกชน มิได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่
คณะกรรมการกำหนด หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้
คณะกรรมการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีตาม (๑) และนำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลในองค์กรหรือหน่วยงานอิสระมิได้มีการ
ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการ หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ
โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) หรือกรณีที่ปรากฏว่าไม่มี
การดำเนินการหรือสั่งการให้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการตามมาตรา ๕๗
วรรคสอง ให้คณะกรรมการเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อดำเนินการต่อไป
ทั้งนี้ ในการรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หากคณะกรรมการเห็นว่าจะเป็นประโยชน์

ต่อประชาชนโดยส่วนรวม คณะกรรมการจะเผยแพร่กรณีที่ไม่มีการดำเนินการตามมาตรการ หรือแนวทางดังกล่าวให้สาธารณชนทราบก็ได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการเช่นว่านั้นเป็นผู้พิจารณารายงานตามวรรคหนึ่ง และเสนอให้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพื่อให้มี หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการ พิจารณาได้

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องมาให้ ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องมาตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนด

การส่งหนังสือเรียกให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ภูมิลำเนาหรือ สำนักงานของผู้รับ ในกรณีที่ไม่มีอาจส่งหนังสือเรียกให้แก่ผู้รับตามวิธีดังกล่าวได้หรือไม่มีการ ปฏิบัติตามหนังสือเรียกภายในระยะเวลาอันสมควร ให้คณะกรรมการส่งโดยวิธีดังกล่าวอีกครั้ง หนึ่ง หรือจะจัดส่งโดยวิธีอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๓) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและ โดยไม่ชักช้า ก่อนการตรวจสอบหรือรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวให้คณะกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อนและเท่าที่สามารถกระทำได้ ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือถ้าบุคคลดังกล่าว ไม่ได้ ก็ให้ดำเนินการต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งได้ขอร้องมาเป็นพยาน ในการนี้ ให้ผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ เป็นไปโดยสะดวก

(๔) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการ เดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) หรือ (๓) คณะกรรมการอาจมอบหมาย ให้สำนักงานดำเนินการแทนคณะกรรมการได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐานที่ได้มา เนื่องจากการปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมติของคณะกรรมการ หรือเป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการ

หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ หรือเป็นการเปิดเผยรายงานผลการตรวจสอบตามมติ
ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ให้กรรมการ อนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๒ ผู้ที่ให้อภัยค่า หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐานหรือพยานหลักฐานอื่น
ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แก่คณะกรรมการ
คณะอนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่จัดทำและเผยแพร่รายงาน
ของคณะกรรมการตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๖ และ
มาตรา ๖๗ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูล
หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำและเผยแพร่รายงานโดยสุจริต
แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการเปิดเผยกระบวนการและขั้นตอน
ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคำร้องที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้า
ตรวจสอบดูได้ โดยให้มีการจัดทำข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน
 ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและผลกระทบต่อการศึกษา คำร้องด้วย

หมวด ๔

การรายงานและชี้แจงเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์
ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี
และเผยแพร่ต่อประชาชนเป็นประจำทุกปี

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลหรือ
ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในส่วนที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ให้คณะกรรมการ
หรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายทราบ

~~มาตรา ๖๕ ให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีรับทราบ
สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนและพิจารณาข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชนตามรายงานในมาตรา ๖๔ และให้นำความในมาตรา ๕๘ วรรคสอง มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม~~

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่มีการรายงานข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม
หากคณะกรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน

คณะกรรมการอาจพิจารณาตรวจสอบเพื่อที่จะชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงต่อคณะรัฐมนตรี
หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนก็ได้

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๕๙ (๑) และ (๒) มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

~~หมวด ๕~~

~~การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการ
แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง~~

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ
มนุษยชนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน ให้คณะกรรมการ
ดำเนินการจัดทำรายงานเพื่อเสนอแนะต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑) มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๒) การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้อง
กับหลักสิทธิมนุษยชน

ในการจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามรูปแบบที่คณะกรรมการ
กำหนด

~~มาตรา ๖๘ เมื่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องได้รับทราบรายงานตามมาตรา ๖๗ ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสม
โดยเร็ว กรณีใดที่ไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้
คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า~~

~~ให้นำความในมาตรา ๕๘ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการพิจารณาของสภา
ผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาด้วยโดยอนุโลม~~

~~มาตรา ๖๙ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า มีข้อขัดข้องในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะตามมาตรา ๖๗ ให้หน่วยงาน
ดังกล่าวปรึกษาหารือกับคณะกรรมการเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป~~

~~มาตรา ๗๐ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีอาจขอให้
คณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายเข้าร่วมประชุมและให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนได้~~

หมวด ๖

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการตามหมวด ๔ การรายงานและชี้แจงเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ และหมวด ๕ การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดทั้ง การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษจากผู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างสูง ในสังคมว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นกลาง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ เพื่อทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ อยู่ในความสนใจของสาธารณชน หรือของวงการระหว่างประเทศ

(๒) เรื่องที่ต้องดำเนินด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ภายใน กำหนดเวลาที่แน่นอน

(๓) การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษจะกระทำได้เพียงประมาณละไม่เกินหนึ่งคน

(๔) มติของคณะกรรมการที่ให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๒ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษมีหน้าที่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการ มอบหมายโดยให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ และหมวด ๕ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษโดยอนุโลม

มาตรา ๗๓ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย แล้วเสร็จ ให้ทำรายงานเสนอคณะกรรมการตามรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการ กำหนด โดยต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเข้าชี้แจงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

คณะกรรมการต้องลงมติรับหรือไม่รับรายงานของผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษทั้งฉบับ โดยจะแก้ไขมิได้

มติให้รับรายงานดังกล่าวต้องได้เสียงข้างมากของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๔ ให้คณะกรรมการเสนอรายงานของผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษที่ คณะกรรมการเห็นชอบให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบ และประกาศให้สาธารณชนทราบ

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๙ (๒) และ
มาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๙ (๓) ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๗/๑ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่ง
อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่า
จะครบวาระตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๗๘ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ
พนักงานราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไปเป็นของสำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ให้ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างที่โอนไปตามวรรคหนึ่งดำรง
ตำแหน่งและได้รับเงินเดือน รวมทั้งเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นไม่ต่ำกว่าเดิม
และมีสิทธิ สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดิมต่อเนื่องโดยไม่สะดุดหยุดลงต่อไป

มาตรา ๗๘/๑ ให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่ง
อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๙ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง
ที่ออกตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ใช้บังคับอยู่
ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ
ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ซึ่งต้อง
ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๐ บรรดาการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
คณะอนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้

การใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือเคยดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ หรือมีกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การ
ดำเนินการต่อไปในเรื่องนั้นจะสมควรดำเนินการประการใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติกำหนด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

